

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, szombat, április 2

Tizenegyedik évfolyam.

Előfizetési felhívás

„KELET” tizenegyedik évfolyamának második, ápril–júniusi évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 „ 50 kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Majelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főter 4-ik szám.

Kéziratok nem adódnak vissza.

A ROMÁNOK KÉSZÜLŐDÉSE.

(L—t.) Most foly az erdélyrészi románok közt a küldöttek megválasztása, a kik a májusi nagygyűlésen a fölött lesznek döntendők, ha megtartásuk e román választók a most következő képviselő-választásoknál a passivitást, melyet eddig követtek, vagy pedig aktivitásba lépjenek-e s evel véget vessenek annak a télenegneknek, a mely politikájukat—ha így nevezhető a semmittevés—majdnem egy évtíz óta jellemzé.

A küldöttek, kiket választanak, eleve szint vallanak s a szerint, a mint a választó testület többsége erre vagy arra a nézetre hajlik, ad megbízást választókerületenként két-két bizalmi férfinak—mire tehát meg lesz választva valamennyi küldött, már azonnal szinte bizonyosra meg lesz mondható a májusi gyűlés határozatának miként eldölte is.

A mennyire a román választók eljárási szokásait az eddigi tapasztalatok nyomán ismerjük, merjük állítani, hogy e határozat ide, vagy oda leendő fordulása, határozó lesz az országos képviselő választásoknál az összes román választók magatartására nézve is, bár eddig is fordult elő egy-egy eset, hogy némely választókerületben, az általánosan kimondott passivitás mellett is, részt vettek a román szavazók a lefolyt választásokban.

Különben, ez a kivételesség csak természetes vala, mert hiszen a nyilvánosság és egyetemesség s z i n e k minden megtartása mellett is, csak fictió az, hogy ezek a küldötteket választó gyűlések az összes román választók gyűlésének volnának tekinthetők; nehány természetes, vagy pedig magát feltoló szóvivő csinálja itt meg a többséget, nem csoda tehát, ha a tulajdonképeni választások elkövetkeztével a képviselő választók a róluk-nélküli hozott határozat által magukat kötve nem érezik és saját belátásukhoz képest

A KELET TÁRCZÁJA.

II. JÓZSEF CSÁSZÁR.

(Mutatványul Szécsen Antal grófnak a Kisfaludi-Társaság kiadásában megjelent „Tanulmányok” című kiáltó könyvéből. Kapható Ráth Mórál. Ára 2 frt 40 kr.)

József császár egyéniségének és kormányzatának helyes fölfogása és megbírása sok tekintetben nehéz történelmi feladat. Jellemében és cselekedetiben sok ellentétes elem befolyása nyilvánul. A küzdelem és az emberiség iránti önfeláldozó buzgalom, az elvont emberi jog és mellettség iránti tisztelt, az egyéni kötelességérzet nemes sugallata és követelményeinek fíradhatatlan teljesítése, kiegyezetlen ellentétben áll nála a pozitív történelmi jog és nemzeti érzelmek félreismerésével, a történelmi kegyeletnek és érzékek hiányával s az autocratiai hatalom azon rideg hangsúlyozásával, melyet annál kiméletlenebbül gyakorolt, minél kevésbé tekintette azt személyes joga vagy uralkodói érdeke kifolyásának; minél inkább kereste abban kiválónak a közjót összefoglaló államhatalomnak a gondviselése és által személyére bízott eszközt. A külföldi történelme nem tekintti őt nagy uralkodónak és kik emlékének kedveznek, főleg csak belkormányzati szándékainak nemességét emelik ki. A nemzet és alkotmányellenes eljárásnak benyomása fűződik hazánkban emlékéhez, amíg az idők és eszmék fejleménye méltánylatot és rokonszenvet biztosított számos intézkedéseinek és az általa képviselt eszméknek, melyek saját korában élénk ellenszenvvel találkoztak s csak a múltbeli körök egy csekély töredékénél tarthattak némi elismerésre számot.

Bizonyos legendái fény vagy ellenszenv környezik ellenben nevét a monarchia német és szláv országában, és pedig ellenében ép úgy,

járjanak el alkotmányos jogaik gyakorlásában.

Ez a kis játéka az eljárásnak bizonynyal ez úttal is meglesz—bármerre dőljön el a májusi gyűlés határozata, de általában számíthatunk rá, hogy a választókerületek abban az arányban fogják magokat passiv, avagy activ viselni, a melyben most, a küldöttek megválasztásakor, e viszony nyilvánosságra jut.

Hogy mi melyik párt többségre jutását óhajtjuk?

Mint alkotmányos érztleti polgárok, mindenestre az activistákét.

Az erdélyrészi románok eddigi szenvedett passivitása nem volt egyéb, mint utánzása a magyarok eljárásának, a midőn alkotmányos alapjogaik elconfiscáltatván a hatalom tényei által, a restitutió in integrum elvi előismerése előtt, semmi politikai miveletben részt nem vettek. Ennek a törvényes jogalapon nyugvó passiv resistenciának ismerjük eredményét. A törvényes jogalapot a hatalom is kénytelen volt elősmerni s az alkotmányos törvényhozási működés ismét megindulhatott, és foly azóta zavartalanul.

A románok passivitásának nincs meg e törvényes jogalapja—sőt az egész erőlködés nem egyéb, mint anachronismus, kísérlet, hogy az octroy jogilag, tényleg és fejedelmileg megsemmisített tényei átplantáltassanak az alkotmányos jog uralmának idejébe is, a mely kísérlet, nyilván, csak akkor sikerülhetne, ha maga az alkotmányos jog-állapot ismét megsemmisítették a hatalom által, minek consequentiája, természetesen, nem lehetne egyéb, mint, hogy maga a most némelyek által visszasavargott octroy is prédájává válnék ugyanannak a hatalomnak, a mely még az eskü és kétoldalú kötések által szentesített alkotmányos jog-állapotot is meg fogta volna semmisíteni.

Ezt az időt nem óhajthatjuk mi: az alkotmányos jog védői, de nem óhajthatják ők sem, az octroy ez idő szerinti szószólói, mert vágyaik beteljesülte által minden alapját elvesztesen maga óhajuk tárgya is, s a mint semmisnek tekintené—hogy az octroy érvényesülhessen— a hatalom az alkotmányos jogot, semmisnek tekinthetné, kedve szerint, az octroyt is, hogy újabb és újabb octroykkal helyettesítse.

Ezért jóakaró figyelemmel vagyunk az activitás felé hajló román választók iránt, s azt hisszük volt elég idejük meggyőződni, hogy hamis profetiák tévutra vezették a jóhiszemű választókat, a mi

mint túlnyomó számu tisztelőinél; a vélemény-árvályatok és pártok eltérő fölfogásai s álláspontjai szerint fölválva a folszabadító, vagy a régi államrend megingatója bírvénének fénye vagy gáncsa. Valamint a modern osztrák szabadelvűség férfiai gyakran védszentjökként említik azt a tejedelmet, a kinek általános szellemi irányja és számos közjogi intézkedései közel állottak ugyan meggyőződéseikhez, de autocrat eszmenete és eszközei a politikai szabadságunk általok hirdett és sürgetett tanaitól és alakjaitól távol estek: viszont számos konzervatív körök, némelykor ellentétes értelemben, hódolnak a legendának, József császár rendszerének szelleme elleni ellenvetéseket kormányzatának minden, meg oly intézkedéseire is kiterj szívére, melyek csak az élet és az államrend követelményeinek kifolyásai, és melyeket ők magok jelenleg gyakran teljesen igazoltaknak és természetesen tekinthetnek, a nélkül, hogy maguknak alkotójok és keletkeztetők korá iránt számot adtak volna.

Volt egyébiránt bizonyos rokonszeny és érintkezés József császár egyéniségének némely jellemvonása, és az osztrák német nép sajátosságai közt. A ki azon számos adomát elemezi melyek e korból még most is a nép és kivált a közép-rend száján forognak, könnyen meggyőződhetik, mennyire összevágott az uralkodó könnyen föllobbanó, de czejálban gyakran változó tevékenysége, érzelmének fogékonyága, — mely egy részről a kedélyességet s más részről a szenvedélyes felhevülést ki nem zárta, — a felületesség bizonyos neme fölfogásban, itéletekben és elhatározásokban, mely benne ép oly félreismérhetetlen, mint az az erély, mely inkább a pillanatnyi fölhevülésnek, mint az öntudatos következetes szívósságnak erélye: mennyire összhangzásban álltak a császárság eme személyes tulajdonai és gyöngéi alattvalói egy részének népjellemével.

dőn a passivitásnak gyakorlati sikert ígértek és volt elég idejük meggyőződni, hogy az alkotmányos magyar államban minden tekintetben egyenlő jogokat élveznek a polgárok, akár magyarul, akár pedig románul imádják istenüket.

Azért lépjenek aktivitásba s érvényesítsék szabad rendelkezésre álló jogaikat, épen abban a mértékben, a mennyi szám és szellemi erő tekintetében őket megilleti.

A főrendiház tagjainak a belügy-miniszter által elrendelt összeírására vonatkozólag, melyről az utóbbi napokban a lapok több ízben írtak, az „Orsz. Ért.” a következőket közli: A főrendiházba meghívására jogosultak utolsó rendszeres összeírása 1872 ben eszközöltetett, s az ekkor elkészült névsor a főrendiház elnöki irodájában s a belügyminiszteriumban nyilván tartott. Az időközben jelentkezettek nevei, a mennyiben igényeiket alaposan igazolták, mindig felvételtek, s a bejelentett halálozások folytán az illetők nevei töröltettek. 1878-ban a főispánok a belügyminiszter által hivatalból utasítva lettek, hogy a kormányzatukra bízott törvényhatóságok területén elhalt főrendiházi tagokat pontosan jelentsek be. Azonban mindezen intézkedések dacára, főleg a múlt évben számos reklamáció és panasz érkezett a főrendiház elnökéhez oly főrendiektől, kik időközben nagykorúságot érve, vagy valamely akadályozó körülmény elmúltával meghívandók voltak volna a főrendiek közé, a mi azonban nem történt meg.

Ezen reklamációk folytán a főrendiház átiratot intézett a belügyminiszterhez s az ezen átiratban foglalt kérelemhez képest rendeltetett el a méltóságos főrendieknél törvényhatóságok-ként való concriptiója. A mi pedig a belügyminiszter azon intézkedését illeti, hogy a törvényhatóságokhoz a főrendek concriptioja iránt ki-bocsátott rendelete pontos végrehajtásának ellenőrzésére a főispánokat fölhevítve, erre nézve az „Orsz. Ért.” felvilágosításul megjegyzi, hogy a kormány a főispánokat, mint a maga végrehajtó közegeit, majdnem minden, a törvényhatóságok-intézett rendelete végrehajtásának feltügyeletével megszokta bízni. Ezen figyelmeztetése a főispánoknak tehát semmi rendkívüli combinatióknak alapjául nem szolgálhat.

Kivándorlás. Temes megyéből írják az Orsz. Ért.-nek, hogy Breyer falu 1114 lakosából 682 lélek, mely 214 családdal tartozik, Bolgárországból vett biztatásokra kivándorolni szándékozik. Ezen kivándorolni akarók mind bolgár kertész családok, munkás főuralók emberek. A megye főispánja, ugy hallik, hogy minden lehető elkövet, hogy az elámitott családokat ma

Azon szűk társadalmi körben, melyet örömet maga körül gyűjtött*), minden bensőségi viszony és barátai ragaszkodás dacára, nem tudott magának mindig tartós rokonszenvet biztosítani; némely politikai és vallási fölfogás ellentétén kívül volt abban része a szellemi egyensúly némi hiányának, mely változékonyságban, szenvedélyességben, vagy nyersségben nyerte kinyomatát. De egyéniségének szellemi hatását mégis fölülte jellemzik épen ama kör egyik hőlgények, ki vele gyakran elentétben állt, Lichtenstein Eleonora hercegnőnek a császár halála után írt eme szavai: „A szegény megboldogult császár sokszor vég nélkül bosszantott minket, de mily mozgalmat, mily életet, mily tüzet, mily jogérzetet kölcsönzött mindenkinek. Akkoriban nem lehetett elegendő irni vagy beszélni új dolgokról, most mindenki megbénítottunk látszik.”**)

Ez élenkítő szellemi befolyás jelezte főleg uralkodói tevékenységét és jelzi még jelenleg is szerepét a történelemben. De se az élenkítő, se az élenkítendő elemek e szerep keresztülvitelére és eredményeinek tartós biztosítására sok tekintetben nem voltak kellően előkészítve. S mivel az uralkodóban és a népben hiányzott az előkészület oly reformkísérletekre, a minők czélba vétettek, ez volt egyik fő oka azok nagy sikeretelenségének; az előkészületlenség vezetett számtalan félreértéshez, ballépésekhez és végre az államgépezet veszélyes megingatásához és pedig annyival inkább, mert főleg hazánkban és Belgumban, a számba veendő politikai tényezők fölfogásainak, nemzeti és jogérzelmeinek teljes ignorálásával és gyakran kihívó megsértésével

*) Az ú. n. öt dáma: Clary, Kinsky, Lichtenstein Eleonora és Leopoldina hercegnők, Kaunitz grófné, Lascy tábornagy és gróf Rosenberg főkamara.

**) Wolf: Fürstin Eleonore Lichtenstein 226. l. Lichtenstein E. hercegnő nővérének Kaunitz grófné.

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhan) der Wollzeile 36.) Haasensteine et Vogler (Wallisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapestben: Haasensteine és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapestben Szervizter 3. sz.

Cytiltési csikkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

ráadásra birja s e tekintetben a kivándorolni akaróknak az állam részéről való segélyezése iránt is lépéseket tett. (Orsz. Ért.)

Titkos szavazás. Csongrádmegye közönsége, tekintettel arra, hogy a tisztviselők nyilvános szavazás útján való választása körül több ízben, oly esetek merültek föl, melyek a közérdek szempontjából megakadályozandók, a mennyiben a meggyőződés szabad és korlátlan nyilvánítása gyakran akadályozva volt, elhatározta, hogy a tisztviselők választását ezéntul titkos szavazással fogja eszközölni. A szervezési szabályzatnak eziránti módosítása a belügyminiszterhez felterjesztetik. (O. É.)

BELFÖLD.

Marosvásárhely, 1881. márc. 31.

(Városi bizottsági tagválasztás. Kilátások. Borvám. A Horváth-testvérek elleni pör.)

A városi bizottság választott tagjainak fele része — mandatumának lejártá következtében — a bizottságból kilépve, helyeik betöltése érdekében mártius hó 28 án választás folyt le városunkban. A választás egyébként az eddigi bizottsági tagok javára ütött ki, minthogy mindössze két új tag, köztük dr. Tolnay Lajos férközt be a bizottságba: mindazonáltal bizonyos körülmény közbejötté folytán nagy jelentőségű eseményre nőtte ki magát.

A történet ugyanis: hogy Borosnyai Pál országos képviselő, ép azon választókerületben, melytől megbízatását nyerte volt, bírhatta matadóra: Szőlősi Sámuel erőlködése dacára sem tudott bejutni a bizottságba. Félreértetlenül constátálta tehát e választás, hogy Borosnyai Pál Marosvásárhelyt végképp lejárta magát, s hogy ha azt akarják a szabadelvű párt hívei: hogy Marosvásárhely ne képviseltesen két különböző politikai irányt a jövő országgyűlésben, akkor Borosnyai helyett okvetlenül más jelöltet kell fölépítenők.

A város különben, vagy jobban mondva, képviselő-testülete, még most, az első évfolyam végén is, mindig költségvetésével bibelődik. E lapok olvasói értesültek már, hogy a 10—12 ezer frtnyi deficit eltüntetése érdekében februári közgyűlésében a szesz és pálinka fogyasztási díjakat körülbelül egyharmaddal s a sörfogyasztási díjakat hectoliterenként 2 trttal emelte, a behozatali vámokat és helypénzeket pedig több irányban módosította. Most a tegnapi közgyűlésben, az említett határozatok ellen benyújtott felfolyamodásokkal foglalkozott, s derekasan megczafolta azokat, de viszon tudásul kellett vennie, hogy a sör-fogyasztásiadó fölemelése nem történhetik meg, mert a belügyminiszter, az állami sörfogyasztási adó közelebbi életbelépésére utalván, a községi fogyasztási adó eme-

párosult. Az a feltételes és elbizakodott rationalismus, mely József császár környezetében fejlődött és eszmemenetén hatalmat vett, s melyben meg volt a francia filozofia minden káros és veszélyes oldala, a nélkül, hogy annak irodalmi előnyei igényt tarthatott volna, még ott is, hol helyes fölfogásnak vagy nemes czéloknak akart szolgálni, hatásában megtört azon nemzetiség, történelemjogi és vallási érzelmeken, melyeket se meg nem ismert, se meg nem értett.

Valamint a mai időben az ugy nevezett „realis érdek”, ugy akkoriban a philosophiai hasznosság és egy feltételes logika követelményei akartak kizárón a politikai működés és állami vezénylet tényezőiként tekintetni. És valamint jelenleg gyakran nem veszik szemügyre, hogy emberi dolgokban az emberi kebel természetesen mélyen gyökerezett érzelmei szintén a realis elemek közé sorozandók, ugy nem vétették számba a múlt század utolsó negyedében, hogy Hamlet szavai szerint: „számtalan dolog van, melyről philosophiánk nem is álmodik.” (Vége köv.)

A LÁMPAGYUJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Huszonegyedik fejezet.

Meghiúsított tervek.

(Folytatás.)

— Mily gyakorlati szellem kegyed miss Gertrud. Azt akarja ezzel mondani, hogy valahányszor a városba megy mindegyik előre elkészíti működési tervét, s ettől egy hajszaányit sem tér el semmi esetben?

lése ellen tiltakozik. E bajon tehát olyképp segített a közgyűlés, hogy a sörkorcsmárlási kizárólagos jogot haszonbérbe adni rendelte, miáltal körülbelül 6000 frtnyi bevételre számít.

Ugyanezen közgyűlésen még a következő jelentékenyebb tárgyak forogtak fenn:

A kolozsvári Horváth-testvérek a II.-od bíróságnál is elvesztették azon perüket, melyet a híressé vált itteni ezüstpázt vállalatai árából vizsztatartott biztosítók kiadása iránt indított a város ellen, s ezért a közgyűlés, nehogy elessék a kártérítési jogtól, kártérítési és büntügyi kereset megindítását rendelte el ellentük. A kártérítési keresettel nem messze megy ugyan a város, mert szó sem lehet, hogy Horváth-testvérek kárpótolni tudhassák: de annál többet vár a büntügyi keresettől, mely bizonyára konstatalni fogja, hogy vállalkozók nemcsak vétke gondatlansággal, hanem bűnös szándékkal is jártak el az építkezés körül.

Végül említésre méltónak tartom azt is, hogy gróf Lázár Jenő késznek nyilatkozván a Barcsai-féle telek utca nyitására alkalmas részének a város tulajdonába bocsátása iránt egyezkedni: megadta a lehetőséget a városnak, hogy piacát a város alsó részével a legalkalmasabb ponton összeköthesse. De a mily örömmel vette a közgyűlés a gróf ez irányú elhatározását, ép annyira tart attól, hogy ezuttal is ugy fog járni, mint több évekkkel ezelőtt, mikor a gróf minden négyszögöl területért 20 frtot követelt, utca nyitási tervétől ellállni kellett. r. l.

Háromszék, 1881. márc. 29.

(Tavaszi vásárok. A mérsékelt ellenzék programja. Sorozás.)

A kellemetlen hideg szeles napokat, végre szép tavaszi napok váltották fel, s ma már nem féltünk attól, hogy vetéseink melyről a hó már elolvadt, elmagyassanak.

Tavaszi vásáraink letolytak, de fájdalom ez uttal sem a kereset, sem a kinalat nem volt az előző éveknek megfelelő. Marhat ez évben nagyon keveset adtunk el, az iparcikknek forgalma pedig nagyon is kevés volt, miután iparunk még nagyon is kezdetleges. Talán ha a tervezett vasút föl épül iparunk, kereskedésünk is új lendületet nyer.

Vidékünkön felhangzott a mérsékelt ellenzék program-nyilatkozataj feletti bosszankodás. Mi egyszerű igénytelen emberek, kik mindenben azt keressük, a mi feltétlenül becsületes, meggyőződe keressük egymástól: ugyan ha oly kiittny tehetőség s oly nagy nevé férfiak is, melyeket a mérsékelt ellenzék sorában ismertünk, így bannak el az igazsággal: hogy ne kérdeznék akkor egy oly horgas lelki ember pilátusi hangon, hogy micsoda az az igazság? Soha sem hittük volna, hogy pártérdeklő oly derék férfiak ily nyilatko-

— Teljességgel nem. Ugy hiszem könnyen megnyerhető vagyok, ha kielégítő okot látok erre.

A fiatal ember ajkára harapott.

Kegyed tehát soha sem cselekszik kielégítő ok és alap nélkül? Kérem minő ok miatt hordja azon széles teremű kalapot, mikor kertjében dolgozik, még ha a nap nem süt is?

— Ez régi szokás nálam, mit évek előtt hasznossági szempontból vettem fel, s melyhez még most is ragaszkodom dacára az újabb és czélszerűbb találmányoknak e téren. Ó divatu kalapom kedvéért egy kis macacsságot el kell, hogy ismerjek magamról.

— Miért nem vallja be az igazat miss Gertrud; ismerje el, hogy csak azért viseli, hogy annál festőibb s fantasztikusabb kinézéssel birjon, minek gondolata is, jól tudja, képes megzavarni szomszédja reggeli álmát.

Nem tudja-e, hogy a mint a hajnal közeledik, álmaiban kísért e nagy kalap tulajdonosnője társaságában, s delejes erővel vonz a kert felé? Kegyednek egy napon nagy számáadás lesz még Morpheussal, hogy jogait ennyire megrövidíti és még lelkiismerete is szemrehányást tehet azon lehető kárért, mit egészségemnek okoz elrablott álom által.

— Ez már keserves dolog, engem ily ártatlanul, s önkéntelenül elkövetett bajért felelőssé tenni; de mivel jövőre reggeli látogatásaiért, ily nagy önvádnak lennék kitéve, ezennel betiltom önnek azokat merőben.

— Kegyed nem lesz oly kegyetlen ezt tenni; különösen, miután fáradságot

zakra képesek legyenek. Ne keressék azok az urak a most uralkodó többség eljárásaiban a corruptio tükát, — ez a valóságos corruptio dolog — mit ők tesznek, midőn az igazságot nyilvánosan arcuul titik. Mindent el fogunk követni ellenük, nehogy, vagy egy jelöltjük is többségre juthasson itt.

Eppon sorozási napokban éltünk, s nem titkolhatom el a felelti örömet, hogy a sorolási eljárásban helyes reformot léptettek életbe. Most egy éve e lapokban felszólaltam a közérkölciség nevében módosítást ajánlottam a sorozási eljárásnál. Ennek tulajdonítam-e, vagy privát meggyőződésnek, nem tudom, nem is lényeges, — elég az, hogy Háromszékemre tisztse a sorozásnál nagy változást hozott létre t. i. a sorozási terembe nem bocsátott be más csak a bizottsági tagokat és az azon korosztálybeli legényeket, kik közül éppen soroztak; és a vizsgálat alatti újut olyan helyre állították, hol még kortársai sem csak a sorzó bizottság tagjai látták. Ezt az eljárást, melyet Kovásznán a háromszékemre bizottság követett ajánlunk követésre az ország minden sorozó bizottságainak.

r. l.

EMLEKIRAT,

melyet a kolozsvári keresk. és iparkamra a kereskedelmi szakoktatás ügyében

Trefort Ágost

vallás és közoktatásiügyi miniszter a nagyméltóságához intézett.

Nagyméltósága m. kir. vallás és közoktatási Miniszter ur!

Tisztelettel alólt kereskedelmi és iparkamra, midőn harmadfél évvel ezelőtt a Kolozsvárt felállítandó kereskedelmi szaktanoda ügyében mint kezdeményező lépett fel, azt azon tudatban tettem, hogy ez irányban kifejtendő ösztön munkálkodásával hazánk közgazdasági érdekeinek egy elhanyagolt sebe gyógyításában működend közre parányi erejével. Jól esik lelkünknek, he e helyen is kifejezést adhatunk bálaerzettünknek Nagyméltóságod iránt azért, hogy legelső lépéseinket a kereskedelmi szakoktatásnak az erdélyi részeken leendő meghonosítása ügyében nagy horderejű pártfogásával diadalra juttatni kegyeskedett.

Harmadfél év telt el azóta, mióta szép fejlődésnek indult kulturánk ez egészen elhanyagolt ágáért, helyi viszonyaink sürgős érdekében, Nagyméltóságodhoz első kérelmünkkel folyamodtunk, azonban már akkor meg voltunk győződve arról, hogy a hazai kereskedelmi szakoktatás ügye sokkal fontosabb, de egyúttal — sajnos! — elhanyagoltabb annál, huggsem azt momentan és helyi érdekű intézkedésekkel olyan helyzetbe lehessen juttatni, melyre előrehaladott korunk szelleme megkívánja s közgazdasági életünkre befolyó fontos szerepénél fogva érdemes. S hogy mégis e nagyfentosságú ügy érdemleges szervezéséért Nagyméltóságod elé semmi kérelemmel eddig nem járultunk, tettük ezt legelőképen az állam súlyos pénzviszonyaira való tekintetből, továbbá tapasztalatokat kívántunk előbb szerezni kolozsvári kereskedelmi tanodánk által a törvényes terv megtartása mellett előrendő sikerről, és végre tettük azon okból is, mert a kereskedelmi szakoktatás kérdéséről nálunk-

véltem magamnak, közölni kegyeddél azon kevés tudományomat, mit a kertészetből elsajátítottam.

— Ennek igen kevésnek kellett lennie, vagy nekem van nagyon rossz emlékező tehetségem, válaszolt nevetve Gertrud.

— Hogyan lehet kegyed oly láthatlan! Elfelelted már hogyan igyekeztem tegnap a különböző rózsák nevével megismertetni kegyedet? Emlékszik mennyi mondanivalóm volt előbb a piros és fehér rózsákról, s hogy nem birtam elég szavakat találni a rózsapír lefestésére, különösen azon pirra, mely a kegyed arcán jelentkezik, mikor beszél?

— Annyit tudok, hogy sok ostobaságot beszélt össze-vissza. De remélem nem hiszi ön, hogy figyeltem volna azokra?

— Oh! miss Gertrud, ugy látom, mit sem használ kegyednek bókókat mondani. Minden hízegő nyilatkozatomat csak tréfára veszi.

— Már több ízben megmondtam önnek, hogy a világon legelvezettebb farsadás nekem hízegő bókókat mondani. Örülök, hogy ön is kezdte ezt végre belátni.

— No most tehát egy komoly kérdést akarok kegyedhez intézni.

Hol volt ma reggel?

— Mily idő tájban?

— Fél nyolczkor.

— Utban Boszton felé, a kocsiában.

— Lehetséges-e, oly kora reggel!

Azt hittem a tíz órai menettel indult el.

Egész reggel vártam kegyedet a kerti laknál, hogy jó reggelt kívánjak, s kegyed hat métföldnyi fávólban volt onnét.

Iskola Alapítvány

nál illetékesebb egyén érdemleges szakmunkája áll, ugy a magos kormány, mint a nagy közönség előtt.

Most azonban, midőn a szorosán vett tudományos pályákra előkészítő intézetek, ugy számuk nagysága, mint gazdag felszerelésük bevégeztsége folytán, új terhekkel nem nehezednek egyhamar az államkincstárra; midőn az állami élet minden fontosabb tényezője részére alapították már az általános és szakmíveltség terjesztésére szolgáló intézetek, s csak a kereskedelmi szakoktatás nem juthatott az érdemleges reorganisatio első lépéseig sem: a múlt évek során fellalmozódó mulasztások helyrepolthatása nehezségeinek tudatából előjöttnek látjuk az időt, hogy a kolozsvári felsőbb kereskedelmi iskola felügyelő bizottságának 58—1880 sz. a. e kamarához a kereskedelmi szakoktatás érdekében benyújtott felhívásából kifolyólag jelen

EMLEKIRATUNKAL

járuljunk egész tisztelettel és teljes bizalommal Nagyméltóságod elé a hazai kereskedelmi szakoktatás reorganisatioja tárgyában.

Mindenekelőtt egy általános áttekintést votunk a hazai közoktatásiügy állapotára, azután felmutatjuk a kereskedelmi szakoktatás mai helyzetét hazánkban, — és végül egész tisztelettel elmondjuk nézeteinket azon legszükségesebb tendenciák felől, melyek a kereskedelmi szakoktatás tovább mar nem halasztható szervezésében előttünk, mint legsürgősebbek, tűnnek föl. Hódoló tisztelettel esedezünk Nagyméltóságod magas figyelméért.

I. Midőn hazánk állami önállóságát és alkotmányos szabadságát a közelmúltban visszanyerte, a magával rendelkezhető nemzet előtt azon óriási feladat állott, hogy századok mulasztásait a messze előhaladt kor magas igényeihez mérten helyrepoltni siessen. Nemzetünk jobbja lázas sietséggel fogtak a tanügyi tere is a munkához, — s minthogy hatalmi állásunk, nemzeti erőbűlésünk első sorban a nép egyetemének képzésétől függ, a népnevelésnek eddig csaknem egészen paragon állott nagy mezeje vonta magára — és méltán — egy a törvényhozó testület és m. kormány, mint az élénken érdeklődő társadalom figyelmét, közremunkálását. Bármily nagy volt is a megmunkálódó tér, épen az itt kifejtett áldásos munka által elért eredmény szolgálhat a csüggedőket felbátorító, a kételkedőket meggyőző tanulságul annak, hogy nemes szándék és erős akart a porszeméből is sziklát terem. Igen, mert hiszen az eredmény — dicsekvés nélkül ismerhetjük el — akkora lett csakhamar, mely méltán szerezhett Magyarországnak a külföld előtt is elismerést. És ma már Magyarországon 15.715 iskola áll a népoktatás szolgálatára, melyekbe 1.644.803 tanköteles gyermek járt az 1870-iki statisztikai adatok szerint. S ha még kapcsolatban e számokkal megemlítjük, hogy a néptanítók és tanítónők képzésére hazánk 67 képzőintézettel rendelkezik s a múlt 1879-iki évben népnevelési célokra az állampénztárból 1.707.897* frt fordított: olyan

*) Vallás és közokt. min. a közoktatás állapotáról szóló 9-ik jelentése.
eredményt regisztrálhatunk ezekben, mely jelen viszonyaink között egészen megnyugtatható lehet.

Bár ne pazaroltam volna ugy el azon pár órát, jobb lett volna elaludnom.

— Igaz, nagyon kár, hogy nem tette.

— És aztán ma is egy egész fél órát. Mi az oka, hogy oly hosszasan várazokoztatott?

— En? Mikor?

— No most, ma este.

— Nem tudtam, hogy várazokoztatom.

Nem gondoltam, hogy látogatása engem illet.

— Látogatásom mindenesetre csak is kegyednek szóltott.

— Ben, szóltalt meg, mr. Graham, meglehető gyorsasággal felé közelítve, ön kedvelli a kertészetet?

Ugy tetszett az imént rózsákról hallottam önt beszélni.

— Ugy van sir, miss Flint és én, valóságos szóváltásba ereszkedtünk a virágok felett, legkivált a rózsák felett.

Gertrud felhasználta mr. Graham közbeléptét, s megkísérett távozni, hogy a dívánon ülő hölgyekhez csatlakozzék.

De mr. Bruce, ki fel állt volt, midőn Grahamot felé közelíteni látta, észrevette a leány szándékát, s megfűsította azzal, hogy ugy állt eleibe, hogy ez nem mehetett el mellette a nélkül, hogy udvariatlanságot ne kövessen el. Mr. Graham folytatta:

— Szándékom a miss Flint kertje közelében, egy szőlő kertet készíttetni. Nem jönne le velem, hogy megmondja a helyszínén ez iránti nézetét?

— Most igen sötét van már erre sir.

(Folyt. köv.)

A népoktatás ügye mellett, vagy talán még ennek is rovására, multból öröklött hagyományos tanügyi politikánkól kifolyólag ugy a törvényhozó testület, mint a magos kormány legfőbb gondoskodásának tárgyát a tudós középiskolák tanulságos előszeretettel ápoltt ügye képezte. Mig a népoktatás ügyéért hozott áldozatainkban az életfenntartás meg nem tagadhatott adóját róttá le nemzetünk, addig a tudós középiskolák felállítására és berendezésére a szükséges határain túlhaladva, a fénytűzés terére léptünk. Magyarországon ngyanis jelenleg van:

a.) állami, községi- és a tanulmányi alaptól tartott gimnasiunm 89
b.) felekezeti 63

Összesen 152

Realiskola, és pedig

a.) állami 17

b.) más jellegű 9

Összesen 26

Van tehát tudományos pályára előkészítő középiskolánk összesen 168.

Ez intézetekben a tanulóik száma a múlt 1879—80 tanévben volt:

a.) gimnasiunmokban 33631*)

*) Ezen adatokba nincs bevéve az unit. hitf. 3 gimnasiunma.

b.) realiskolákban 5316

Összesen 28937**)

Valóban Nagyméltósága Miniszter Ur! az

ibézett számok a gondolkozott közoktatásiügyünk szobán levő ága tekintetében nem, hogy megnyugtatónk, de megdöbbenitk. Megdöbbenitk, ha meggondoljuk, hogy az évenként a középiskolákban képzés alatt álló 38937 tanulóra milyen jövő vár, kiknek nagyobb része, már csak a képzésben minden nagyobacska városban kinálkozó alkalom folytán is, a tudományos pályán akar életpályát találni. Megdöbbenitk, ha meggondoljuk ez intézetek fenntartásának óriási költségeit, a midőn pl. az egyik fővárosi realtanoda szállásbérén kívül — minthogy saját épületében van elhelyezve — az államnak évenként 38896 főtábla, a körmőzbányai 21763 frtba. kerül Valóban csak egy párk olyan intézet költségével közoktatásiügyünknek még ma is egészen paragon álló ágait lehetett volna alkotmányos önállóságunk óta a virágzás stadiumára juttatni!

(Folyt. köv.)

A pétervári merénylek.

Szombaton délután egészen éjjel utánig nagyszámú őrsjárat járt az utcákon, főleg az egyetem környékén. A bir ismét nihilista-pücsről suttogott. Nagyszámú munkás a tanulókat egyenként megszigorítatva, emléket kért tőlük. Az új városkapitány elővigyázata következtében minden botrány elmaradt. Vasárnap ismét különféle fenyegető levelek szövegei keringének, melyeket állítólag a cár kapott volna. Az izgatottság és nyugtalanság folytonosan új táplálékot nyer. Hírlik az is, hogy a rendőrség tudomást szerzett arról, hogy a nihilisták merényleteikre legközelebb a karnak alkalmazni, mint

**) Vallás és közokt. miniszter a közokt. állapotáról szóló 9-ik jelentése.

ROMÁN KÖZMONDÁSOK.

(Folytatás.)

A ki szed, az nem eszik.

A fő elég okos, mégis a láb hordozza.

Ó rontotta s ő haragszik.

A mi egyszer meggömbült, nehezen lehet megegyesíteni.

A kinek idegen van a házában, tüvissel van kirakva a földje.

A gazda szeme lovat hízal.

Jobb kis gazdának, mint nagy szolgának lenni.

Gazdát keresni indulok, adná az ég, hogy ne kapjak.

Önmagának csinál ijedelmet, mint a ló a szélről.

Jobban ijed meg az ember a hallás, mint a látás után.

Megijed, mint a ló lépése zajától.

A lyukat a még kicsiny, kell be-

dugni.

A telt kalász meghajoltan áll.

Égő szén csak hamut ad.

Ne állj messze, mert elfelejtenek.

Rothadt oszlopra ne támaszkodjál.

Eső után napfény van.

Az eger még akkor is hiszi, hogy megmenekszik, mikor a macska szájában van.

A nap nap és még sem tudja megmelegíteni az egész világot.

A malom ha elég, az egerek is elpusztulnak.

Közi:

Moldován Gergely.

(Folyt. köv.)

azokat az utolsó ostromzár alkalmával a párisiak alkalmazzák.

Egy császári apródot elloptak. Azon gyanu alatt áll, hogy ő csempészte a meggyilkolt csárhoz a nihilista haláltétele.

Olyan egyének, kik a csárhoz trónörökös korában igen közel állottak, visszaemlékeznek az általa gyakran ismételt következő uralkodási programra: „A népet anyagi érdekeinek emelése által a nihilisztikus eszmék részére megközelíthetővé kell tenni.” E program megvalósítására csárnak tehetséges közegekre van szüksege, s már kiszemelt magának egy ilyen tagokból álló hivatalnok csapatot. A program a következő pontokból fog állani: 1. visszaállítás a személynoknak, (a tartománygyűléseknek) s ezek eredeti jogainak megadása. 2. A parasztek jogainak politikai, társadalmi és gazdasági szabályozása. 3. A parasztek gazdasági területének kiterjesztése a parasztek száma és a rendelkezés alatt álló szabad birtokok alapján való terület kiegyenlítés mértéke szerint, egyelőre a parasztek átköltözése által. 4. A szolgálmanyok megszüntetése. Az örökvaltság összes költségét a talaj minősége szerint 40 vagy 50 százalékkal. 5. A városközségek szervezése, a községi autonómia alapján. 6. A kereskedelmet és ipart akadályozó rendeletek hatályon kívül helyezése. 7. A közigazgatási rendőrségnek a végrehajtó rendőrségtől való különválasztása. 8. A közigazgatási rendszer egyszerűsítése. Hírlik, hogy e programot az új csár minden pontjában megvalósítani fogja.

TANÜGY.

A tanítónők férjhezmenetele.

A fővárosnál, a közoktatási bizottság egy albizottsága tanácskozott a tanítónők férjhezmenetele kérdésében.

A bizottság, az elnök Zichy Antal kivételével egyhangulag azon véleményre terjeszti a teljes bizottság elé elfogadásra, hogy a tanítónőknek a férjhezmenetel a főváros tiltsa el. A bizottság szerint ugyanez nem financiai kérdés, mert a tanítónők helyettesítésének költségei alig rugnak 1600—1800 frtra évenként, a mi hatmillió költségetesenél alig jöhet tekintetbe. De tartatlan a férjes tanítónők intézménye paedagogiai szempontból, mert a tapasztalás mutatja, hogy az ily tanítónők vagy az iskolát hanyagolják el, vagy gyermekeiket, háztartásukat, férjüket. A két feladatnak egyszerre megfelelni lehetetlen. Férjes tanítónőknél megcsúsz, hogy őket egy tanévben ötször hatszor is kell helyettesíteni, családi ügyek miatt. Ez pénzügyileg nem nagy teher; de kérdi a bizottság, hogy ily tanítónők alatt álló osztályban eredmény elérhető-e? Szomorú tapasztalat bizonyítja, hogy a tanítási eredmény feletle csekély.

Azt indítványozza tehát, hogy ezenul vagyis visszaható erő nélkül — a tanítónők a fővárosnál oly kikötés mellett alkalmazassanak, hogy ha férjhez mennek, lemondottaknak tekintetnek a szolgálati éveikhez képest vagy végkielégítésben, vagy nyugdíjban részesüljenek, a szabályok szerint. A bizottságban állított, hogy a főt. tanítónők egy része határozottan a férjhezmenetellel ellen nyilatkozott.

A bizottsági nyilatkozat ellenében Zichy Antal különvéleményt jelentett be s morális tekinteteket támaszkodik. Az egészben tisztán pénzkérdést lát s azt a javaslatot teszi, hogy általában a tanítónők fizetése lejjebb szállíttassék. Széles körökben méltán várják érdeklődéssel az ügy további fejlődését.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Kisfaludy-társaság havi ülése.

Az akadémiák kis termében márc. 30-án tartotta a Kisfaludy-társaság felolvasó gyűlést. Elsőnek a társaság egyik veterán tagja, kit a 40-es években főképp klasszikus fordítása miatt választottak meg, Szűcs Dániel vesprémi ref. lelkész olvasott fel néhány sonettet, melyekben lehetőleg exaltált tárgyakat dolgozott fel.

Második felolvasó Beüthy Zsolt volt, ki Ráskay Leára vonatkozó költői beszélyét olvasta fel. Ismeretes, hogy Volf György jeles nyelvészünk nem rég fedezte fel, hogy a Margit legenda írója Ráskay Lea Margitszigeti apáca volt, Beüthy ez alakot használta fel a költői beszélyéhez, de a mesét egészen maga találta ki s egyedül a szereplők neveit s némely jellemző vonást kölcsönzött a Margit legendából. Meséje röviden a következő: Lea vagyonos vágvölgyi vár ur leánya s szerencsétlen szerelem miatt került a Margitszigeti zárdába. Egy éjjel a zárdán kívül a sziget csúcsán, hol kökercsét áll annak emlékére, hogy a Madonna itt jelent meg Margitnak, szerelmes gondolatai miatt vezekelve, megjelenik régi kedvese Gerő deák, a lantos s hallgatag beleegyezik annak szavába, hogy ha Perényivel folytatott hadjáratáról szeptember második vasárnapján visszatér, őt elrabolja s erdélyi magánlakára viszi. A leány izgatottság miatt elájul s az apáczák életlenül viszik az „infirmeria“-ba, hol 10 napig eszméletlenül, lázasan ábrándozik szerelméről. Azután Csenge fiatal apáczánál (e név is a Margit legendából

van véve) lemegy Margit sirjához s kéri őt, hogy mentse meg bűnös szerelmétől, de egyúttal kedvesét is oltalmazza, hogy emléke tiszta legyen — s ő hála fejében megírja Margit életét. Hosszu idő mulik, de szerelme nem szűnik s a leány egészen kétségbeesik.

Gerő csakugyan megérkezik, de mint menekült, Mohács alatt elveszett a magyar sereg, Gerő sebesülten s a török előrs által üldözötve ér a Margitszigetre, hol a nagy veszteségről nem tudnak semmit. Hasszan török bég két katonával meghallja az itteni kincsek s szűtek hírére s átjön a Margitszigetre. Gerő, ki pár percczel előbb érkezett, megüli őket, de a küzdelemben életveszélyes sebet kap, Lea s az apáczák haldokolva találják s mint mentőjüket, megáldják. Az apáczák még az éjjel menekülnek s Magy-Váradon Lea engedélyt kérve Olympias fejedelemasszonytól, megírja Margit történetét s nyugodtan hal meg.

A csinos költői beszélyt nagy figyelemmel hallgatták s végül élénken megtapsolták.

Utána Tóth Lőrinc olvasott fel mintegy 15 epigrammat azon 500 közül, melyet közelebb kiadni készült. Az epigrammokban több sikerült volt, különösen néhány erőteljes s jól pointírozott rész volt benne. A felolvasások után bejelentett a Kiss György szobrászsal kötött szerződés Kisfaludy K. mellszobrára. Molière „Don Juan“-ját Lévy fordításban beküldötte. Bírók: Ágay Adolf s Szász Károly küldtek ki. Ezzel az üléssnek fél 8 kor vége lett.

A „Székely nemzeti muzeum“

részére ez évi január-február havában beérkezett adományok kimutatása.

I. Könyvek, nyomtatványok és kéziratok: Dániel Gábor főispán 6 méltóságát (Vargyas) 1. Fekete érmészetű könyve; Gál Druzsán k. a-tól (Dálnok) 1 drb dívatkép a XVII. száz.; Imecs Amália k. a-tól (Imecsfalva) 2 köt. imakönyv; Cserey Ákos úrtól (Ákosfalva) 1 drb rézmetszetű nagy kép; Imreh Bélától (Étfalva) 2 drb naptár a XVIII. száz.; Özevy Cserey Jánosné 6 nagyságú 16 köt. könyv, és 4 drb. nagy kép; Sándor Kálmán fogalmazó úrtól (Marosvásárhely) különféle hírlapok egyes nevezetesebb számai; Intze István mérnök úrtól (Uzon) 38 köt. könyv, 7 drb kézírati magyar és egy török okmány; Csüdör András úrtól (Nyújtód) 2 kötet könyv; A székely közművelődési egylettől (Budapest) négy füzet értesítő; Torma Zsófia 6 nagyságú 10 (ön műve); Imreh Domokostól 1 drb kézírati okmány; Imreh Benedek (Besenyő) 1 drb kézírati okmány; A sz.-udvarhelyi ev. ref. egyháztól 1 füz. jegyzék-könyvet; Gyárfás László tanulótlól 1 köt. latin szótár; Nagy Geiza tanulótlól 4 köt. könyv; Özevy Cséh Sándorné Bornemissza L. 6 nagyságú (Beregszász) 2 köt. írott emlékalbum; Bornemissza Lajos 6 méltós. (Beregszász) 4 köt. könyv; Bartha Ferenc úrtól (Zágon) 4 drb kézírati okmány; Gyulay Lajos úrtól (Bölöny) 10 drb fejedelmi aláírású és 64 drb kézírati eredeti és 18 másolat okmány.

II. Természeti tárgyak: Cserey Ákos úrtól (Ákosfalva) 1 drb söllepedés; Bogdán Sándor lelkész úrtól (Bereczk) 1 drb nagy kagyló; Torma Zsófia 6 nagyságú (Szászváros) 2 drb állat állkapcsa, 3 drb konyhá hulladék (6) 8 drb különf. szarv, 4 állat fog, 110 drb kagyló és 10 drb követült csiga; Szentkirályi Árpád szolgabíró úrtól (Sz-Keresztur) 1 drb állat fog (6).

(Vége köv.)

Kivonat a „Budapesti közlöny“-ből.

Árverések. N.-Szebeni ktv. Veldenfelder Lőrinc szelindeki 605 frtra becsült ingatlanai ápril 9-én becsáron alul is. Kolozsvári ktv. Gáspár Márton 1434 frtra becs. vistai ing. május 4-én. Gy.-sz.-misklósi kjb. Barabás József 430 frtra becs. sz.-misklósi ingatl. ápril 8. N.-szebeni ktv. Hismen Mihály 1737 frtra becs. veresmarti ing. ápril 19-én. Dévai ktv. Pataky Ágnes 1200 frtra becs. ing. ápril 7-én becsáron alul is. M.-vásárhelyi ktv. Özevy Apfelmálle Józsefné esődtömégéhez tartozó 4700 frtra becs. ingatlanok ápril 22-én. D.-sz.-mártoni kjb. Bogdán Mózsa 594 frtra becsült völzei ingatlanai ápril 12.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. április 1.

— A hivatalos lapból: A m. kir. pénzügyminiszter, Poldner Adolf okleveles erdőszt a kolozsvári kataszteri igazgatósághoz k. póterdősztelőve nevezte ki.

A m. kir. pénzügyminiszter, Demeter János számegészítést III. osztályú számtanítót; Poldner József számgyakorlatot pedig számegészítést nevezte ki a zalathnai főbányához.

A m. kir. igazságügyminiszter, dr. Sándor Béla marosvásárhelyi kir. ítélőtáblai joggyakorlatot ugyanoda segédigazgatóvá nevezte ki.

A vallás- és közoktatásiügyi m. kir. minis-

ter, Pál Mária rettegő állami elemi népis-kolai ideiglenes minőségű tanítónő, állomásán végleg megerősítette.

Helyi hírek.

— **Lapunk előfizetőit tisztelettel kérjük, hogy a jövő évnegyedre előfizetéseiket idején megújítani sziveskedjenek.**

— **Az erd. muz.** egyesület következő felhívást teszi közzé: Néhai dr. Miksa György még a hatvanas évek elején egy felszólítást bocsátott közre a kenyérmezei csata rombadott emlékének helyreállítására gyűjtendő adományok tárgyában. Az e felszólítás következtében hozzágyult kevés pénzt a helybeli kisegítő pénztárba a 2290 sz. könyvecske helyezett el kamatozására és időközben Kolozsvárról eltávozni kénytelenül-vén, az erdélyi múzeum-egylet igazgató választmánya engedélyével e könyvecskéket megörézsége végett elhelyezte a múzeum-egylet pénztárába. Később hirtelen meghalván, e könyvecske mai napig ott fekszik a nélkül, hogy a néhai gyűjtő bármi intézkedést tett volna iránta. Mint- hogy azonban lehetséges, hogy a néhai utolsó napjaiban, a mikor a maga vagyona felett rendelkezett, a pénz iránt is valami intézkedést tehetett be végremondja végrehatója, vagy más meghatalmazottja kezébe, van szerencsém az igazgató választmány rendelte következtében felhívni az ismeretlen végrendeleti végrehajtó, vagy meghatalmazott urat, hogy ne talán nála levő e pénzre vonatkozó utasítása bemutatása mellett ez intézkedést jelentse be a múzeum-egylet igazgató választmányának, hogy a letéteményről az elhunyt gyűjtő szándéka szerint lehessen rendelkezni. Arra az esetre, ha ily rendelkezése a gyűjtőnek nem léteznék maga a múzeum-egylet fogja kötelességének tartani ugy kezelni a nála levő összeget, hogy belőle a néhai gyűjtő nyíltan hirdett szándéka szerint a Kenyérmezőn egy méltó emlék állíttathassék fel. Kolozsvár, 1881 március 30. F i n á l y H e n r i k s. k. egyet. titkár.

— **Dr. Ferenczi Zoltán** a városi polg. iskolánál a magy. nyelv és irod. jeles tanára a napokban állotta ki egyetemünkön a magy. irod. történetből a magántanári vizsgálatot kitűnő sikerrel. Szabályszerű szóbeli próbaelődását e hó egyik közlebbi napján tartandja meg. Annak idején a próbaelődás napját tudatni fogjuk.

— **Nemzeti színház.** Jakobi karnagy jutalmául tegnap a „Tékozló” adatott. A megerősített zenekar — kivált az első hegedűsök kaptak egy jó segítséget — Hunyadi és Tell Vilmos nyitányát játszta felvonások között. A nyitányok nem a legprecízebbül mentek, a mennyiben az elsőnek allepóját teljesen élvezhetetlen — s játszhatatlan — gyors tempóban vezetett, annál ügyesebben volt azonban a képtelen német darabnak Krautzer által írott zenéje be- gyakorolva. Szentgyörgyi a koldust játszta. Öszin- ter sajnálattal vagyunk, mikor látjuk, hogy ez ér- telmes és kiváló színész, miként forgácsolja a ta- leumtát. Egyszer Lajost játszta, tegnapelőtt Tarutót ma Tékozló koldusát. Deklamál mint kiváló drámai erővel, majd énekel a Boccacióban és Corneillei barngokban. Valószínűleg nem jószántából énekel, mivel, hogy egyáltalában nem tud énekelni. Első sorban bizonyára ő bír tu- dásával annak, hogy nem számára találták fel a kottát. Id. Szilágyi ügyesen, élénken játszott s Pálmay is kis szerepében. Közönség kevés számban.

— **A debreczeni iparműkiállításra** is- méltelen felhívjuk iparosaink figyelmét. Az ipa- ros segédek és tanulók munkáiból, háziiparilag készített kézimunkákból a festő, rajz- és iparszak- ba vágó munkálatokból rendezendő kiállítás- ra részt vehet minden magyarországi iparos segéd és tanuló. Önálló iparosok munkái csak ösmerő oklevélben részestülhetnek. Bejelentésnek jul. hó 1-ig teendők meg, s a készítmények aug. 10-ig küldendők be. A jutalmak arany-, ezüst- és bronz- éremből állanak, térdíjt a kiállított tárgyakért nem kell fizetni. — Iparosaink jó szolgálatot tennének a magyar iparügynek, ha segédekkel minél tömegesebb részvételre buzdítanak. Kiállí- tási ívekkel szívesen szolgál lapunk szerkesztő- sége is.

— **A városi bizottság** jogügyi szak- osztálya a kijelölt bizottság mandátumának tartalmára nézve abban állapodott meg, hogy a bizottságnak Dr. Groisz Gusztáv indítványát el- ogadásra ajánlja, mely szerint a kijelölt bizott- ság esetéről-esetre minden tisztviselő választás alkalmával külön alkottassék meg. E határozat- tal szemben két tag különvéleményt jelentett be, kik a kandidáló bizottság egy éves manda- tuma mellett vannak, úgy azonban, hogy a k- tüközben álló főkapitány-választás még a mostani kandidáló bizottság kijelölésének alapján tör- tének meg.

— **Felolvasás.** Az iparos ifjak önképző- és betegsegélyző együletében ápril 3-án va- sárnap délután 3 órákor egyet. orvos dr. S a l a m o n J ó z s e f ur tartja ez évben második érdekes felolvasását. „A z e g é s z- s é g e s l a k á s o k r ó l” ezim alatt, melyre az egyület rendes-, alapító- és pártoló tagjai, valamint az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívjuk. Kolozsvár, 1881. április 1-én. A r e n d e z ő b i z o t t s á g.

— **Időjárás.** Áttekintése a mai időjárás- nak. E u r ó p á b a n : a nagy légnyomás egyike (764—766) Az északi tenger déli részétől be- nyulik Magyarországra északi szélle (764) má- sika (760) kontinens keleti táján terül el. A despressiók egyike (750) a Keleti tengertől Keletre, másika (752) Közép-Olaszországban van. Az idő többnyire boros, helyenkint esős. A hő- mérséklet északnyugaton kisebbedett. H a z á n k- b a n : Tűbb északi részben délies, esős helyen- kint viharos szelek mellett, a hőmérséklet észak- kon lejjebb, a légnyomás pedig általában feljebb szállt. Az idő változó felhőzetű, csapadékos (esős) számos helyeken j e l e n t é k e n y e b b mennyiségben voltak. Vihar Csáktornáyn, Szol- nokon volt. Kikátás a jövő időre : H a z á n k- b a n : Változó jelleg mellett hűvösebb, többnyire felhős, boros időt várhatni jelentékeny mennyi- ségtű csapadékkal továbbra is.

Hazai hírek.

— **Lendvay-émléktábla.** Lendvay Már- ton elhunyt nagy színművészünk szülőházát a nagybányaiak emléktáblával akarják megjelölni. Az emléktáblát, melyet a nagybányaiak megbí- zásából Feleki Miklós készítettett Budapesten, május havában leplezik le, mely ünnepélyen a nemzeti színház küldöttéskéleg lesz kép- viselve. Az emléktáblába a következő sorok van- nak véso:

„Márványlap hirdesd nagyságát
Tiszteletűnknek,
Nagy színművészünk Lendvay
Itt született
1807. november 11.

— **A Deák-szoborról.** Huszár Adolt szobrász, hogy megfeleljen a kiküldött bizottság határozatának, már megkezdte a ideiglenes Deák- szobor felállításához szükséges munkálatokat. A talapzat négy oldalán levő allegorai képek vázlatait készíti most a megfelelő nagyságban és műtermének padlózatára és falaira rajzolja az óriási alakok körvonalaikat. A műtermében álló Deák-szobrot eltávolította és egy félreeső zugba állította hátal a műterméhez, mintha nem is akarná látni, úgy hogy csak az től szobor két vázlata van szeme előtt. Huszár a műcsarnok lépcsőházában kiállítva volt óriási nagyságu mell- szobrot műtermében állította fel és valószínűleg az ideiglenes szoborhoz fogja használni, melynek alakjait gipszből készíti. A talapzat és a szobor- nak architektónikus része kemény fából lesz készít- ve. Huszár reményli, hogy az ideiglenes szobor már az ősszel lesz felállítható.

— **A kiket a vonat** elgázolt. A Kuty- falva és M.-Bogát közű — mint a Pesti Hirlapnak Maros Lúdasról írják — a vonat elgázolt két, radnóthi vásárolt hazatérő részeg embert. Az egyik szörnyet halt, a másodikat életét tán si- kerűl megmenteni.

Vegyes hírek.

— **Erzsébet királyné** ő Felsége a tervezett két nap helyett háromat tölt Párisban a vasárnap érkezik Bécsbe. A királyné inkognitó tartózkodik Párisban, nem tesz s nem fogad lá- togatásokat. Az egész napot három nővérével, a volt nápolyi királynővel, Traut s Alencou her- cegnőkkel tölti. Tegnapelőtt este megnézte a királyné a tuilletrák romjait. — Rudolf trónörö- kös, ki márcz. 19-én érkezett Jeruzsálembe, ápril 14-re váratik vissza Bécsben.

— **Beaconsfield lord,** ki asztmában szenved, súlyosan beteg tegnapelőtt, óta, mint Londonból táviratilag jelentik. A lord előhaladt koránál fogva betegsége komoly aggodalmakat kelt. Az első egyike, kik meglátogatták, Glad- stone miniszterelnök volt.

— **A jó havannai** szivar barátjait, bi- zonyára érdekelni fogja az a hír, hogy Havanában az idei dohánytermés igen kedvezően ütött ki. Különösen igen sok szín várható, a miért az üzlet rendkívül élénken igérkezik. A dohány- levelek most még legnagyobb részt a pajtkában vannak fűlesztés végett. Az új szivar már május közepén valószínűleg kapható lesz.

— **Fenyíték az angol** hadseregben. Az angol hadseregben a testi fenytést elűrtötték. Ennek helyébe a részegeskedés és függelensér- tés büntetésére másnemű fenytékek lépnek. Ezek szerint a bűnöst megvasallják, menetközben ko- csizhoz, vagy lóhoz kötik, úgy hogy folyton sietni lesz kénytelen. A megszűkös megakadályozása végett kezét összekötik, de bilincset nem tesz nek rá. A bűnöst tovább kényszerítik menet- közben külön terhet vinni, de ugy, hogy azért az egészségre ne legyen ártalmas. A hadsereg fegyelmeről szóló 1881-iki bill elrendeli, hogy katonákra hozott halálos ítéletet nem lehet addig végrehajtani, a míg a legfőbb parancsnok azt meg nem erősíti.

— **A londoni merénylet.** A londoni rendőrség fázadozásainak sikerűlt a Mansion- House elleni merénylet gyanuját három egyénre: név szerint Mooneyre, O'Donnelle és Colmanra hárítani. Mooney napszámos, Colman pincér és O'Donnell amerikai ir, kinek foglalkozását még nem tudják. A city rendőrsége pénteken délután értesítettett, hogy egy ember, a kire a Colman személyleírása egészen rá illik, az nap az „Aus- tralia” gőzösön New-Yorkba indult. A rendőrség összeköttesbe lépett a falmouthi rendőrhatsággal, mely intézkedéseket tett az „Ausztaliát”

Falmouth előtt megállítani. A hajónak azonban sikerűlt kijátszani a rendőrhivatalnokok ébeis- gét s most azon vannak, hogy a hajót utolérjék, mielőtt a newyorki kikötőbe megérkezne.

— **Weyprecht**ről, az 1872—74-ki osz- trák-magyar északarkai expedíció elhunyt veze- tőjétől érdekes apróságokat ír a „Presse”. Mikor Weyprecht Christiansand norvég városkába ért, a „Finnmarken” hajóra (Weyprecht hajójá- ra) Sp., a „Presse” munkatársa is átment, s megkínálta Weyprechtet a Hamburgban bevásá- rolt szivarokkal és cigarettákkal. Weyprecht vett egy szivart s ezt mondá Sp.-nek: „Ha örö- met akar nekem szerezni, adjon legénységem- nek is pár szivart. Szegények az utolsó hóna- pokban csak moszatot szittak, s vágnak a do- hány után.” E szavaknál a derék embernek, ki oly nagy szeretettel csüngött a legénységen, könyek csordultak ki szeméből. A legénység bál- ványozta vezérét, s nem egyszer így nyilatko- zott: „ha Weyprecht nem lett volna, most egy sem élne közülünk. Az ő nagy nyugalmanak és értelmének köszönhetünk mindent.” Weyprecht oly szerény volt, hogy minden érdemet elhárí- tott magától, s azt hitte, hogy mindent társai tettek, ő meg semmit. Mikor Wilcek gr., ki szintén elibe utazott Weyprechtnek, a „Finn- marken” földézetén oly hosszú távotól után ta- lálkozott vele, a két jó barát átkarolta s meg- csókolta egymást. Mindkettő szeméből könnyek omoltak, s így maradtak percekig. Weyprecht első szavai ezek voltak: „Most arra kérek, tü- rözölj a legénységet is.” A gróf mindegyiket megcsókolta. „Lásátok gyerekek — fordult Wey- precht a legénység felé — ez a mi szívünk, de ő is szívbe zárt ám minket.” Jósztviségéről elég bizonyosságot tesz az is, hogy hazaérkezése után bécsi tartózkodását arra használta fel, hogy mindegyik bajtársának valami állást szerezzen. Ő mitsem kívánt a maga számára, maradt ten- gerésztiiszt. Nyitva volt előtte a világ, a legfel- sőbb társadalmi körök, mert eltekintve tudomá- nyos hírtől, ünnepeltetésétől, Weyprecht magas, ritka szép ember volt, — ő azonban csak a tudománynak élt, a miért életét is szívesen föl- áldozta volna.

A „KELET” magántáviratai.

Bécs, márcz. 31. A Pol. Corr. pétervári értesülése szerint a harc a reformbarát és reak- cionarius orosz sajtó között részben szűnt, a mit onnan magyaráznak ki, hogy ezen harc leg- felsőbb helyen a czár elnöksége által tartott mi- niszteri tanácsokban kereszttűl vivotat. Eddig, úgy látszik, hogy Gr. Melikov és az ő rend- szere nyert tért.

London apr. 1. Moszt a „Freiheit” szer- kesztőjét tegnap elfogták és nyomdáját bezárták, a német Socialdemokraták tiltakozni akarnak ez ellen; a királynőnek Londonba utazása alkalmával rendkívűl övintézkedések történnék, hir- lik, hogy a göröghadserg apr. 6-án átlépi a ha- tárt. Athoni lapok új határvonal ellen irnak melyet a hatalmak Görögországgal hivatalosan közölnek.

Pétervár, ápril. 1. Mai czári ukáz szo- rint a merényletek meghusztása céljából a vá- ros lakosságát ideiglenes rendőri tanács válasz- tására hívja fel a czár folyton fenyegető levele- ket kap. Konstantin nagyherceget vádolják a merényletbeni részvételtek, tegnap házmotózást tartottak nála, állítólag a herceg fia atyja miatt a czárra kezett emelt. Riszakoff orvosi lelet szo- rént lélektanilag fog megvizsgáltatni. A lengyel küldöttséget Loris Melikoff fogadta, sajnálatát fo- jezte ki, hogy a czár elé nem vezetheti és kö- szönetet mondva jö-retelékké; nagy mérvű hiva- tali leszállítások eszközölhetnek.

Magy. táv. ir.

MAGYAR ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, ápril 1. A képviselőházban ma bemutatta a pénzügyi bizottság jelentéseit a Budapest főváros Duna jobbparti részén emelen- dő épületek adómentességéről, a közlekedési mi- niszterium Szegeden levő hivatalainak elhelye- zéséről, a helyegmentességnek a magánosok ada- kozásaiból létesített segélyalapra való kiterjesz- téséről, a miniszterelnök hivatal állandó elhelye- zéséről és a véderőhöz tartozókat mozgósítás esetén megillető illetékmentességéről szóló tjavaslatokról és a főrendiháznak a közvetlenül lerovandó illetékekről szóló tjavaslaton tett módosításáról; erre hosszabb vita után elfogadták a szegedi kir. biztosságról szóló törvény meghosszabbítá- sáról és a sugár- és nagykörűt létesítésére fel- vett sorsolási kölcsönalapból adott előlegek ka- matmentességéről szóló tjavaslat.

CSARNOK.

Apróságok.

A bosszu.

Mayenne herceg nagyon kövér és vaskos volt, a miért igen nehezen bírta a gya- loglást.

Mintán hosszas csafározások után megkü- rűtte a békét IV-ik Henrik francia királlyal,

e fejedelem feltette magában, hogy egyszer jól kifárasztja őt a sétában s mind addig viszi, mig legyőzöttnek nyilvánítja magát.

Mi meg is történt. Elhívta őt egy napon sétálni s midőn a kövér herceg nem birt to- vább menni s ellankadva kért kegyelmet, így szólt hozzá a király:

— Vallja be kedves rokon, hogy most istenesen kifárasztottam őnt.

Hanem ez is legyen egyetlen bosszum azon sok baj és fáradságért, mit őn nekem egykor okozott.

Gyermekek fecsegése.

Négyen ülnek az asztal körül, papa, mama, egy rózsás arczu kis leányka s a házi asszony fiatal rokona.

Feladják a csemegét.

— Ha szépen egy csókot adsz nekem kis baba, kapsz tőlem csukorepret, szólt az ifju a gyermekhez.

— Ne csókold meg, szólt nevetve az atya, mert akkor neked is szakálad nő, mint neki.

— Oh! attól nem félek. . . .

— Miért nem?

— Hisz mama egész nap mind csókolódik vele s azért még sem nőtt még szakálka.

A kérelmező.

Egy katonatiszt kérelmet nyújtott be IV-ik Henriknek, melyben könyörög, hogy mintán számtalan sebet kapott ő felsége szolgálatában, segítse őt valamivel elgyengült állapotában.

A király elolvastván a kérelmet, így szólt:

— Majd meglátjuk.

— Egyedül felségedtől függ azonnal meglátni, szólt élénken a katonatiszt, szétnyitva öltönyét s megmutatva a királynak sebhelyek- kel borított mellét.

Mi a kellemes?

Egy valaki az amienszi püspök de la Moth urral sétálván ennek kertjében, így szólt:

— Ugy látom uram, itt a hasznost elibe teszik a kellemesnek.

— Mintán én részemről csak azt találok kellemesnek, a mi hasznos is.

Nem szokás.

XV-ik Lajos fia a koronaörökös s atyja XVI-ik Lajosnak, vigyázatlanságból meglővén egy vadászat alkalmával Chambord urat, fölö- vászmesterét, mintán vagyonilag biztosította az özyegy és gyermekei jövőjét, még a halálosét után néhány héttel született gyermekét is Cham- bornénak sajátkezűleg akarta keresztvíz alá tartani.

Többen megakarván értetni a herceggel, hogy ez eljárás egészen ellenkezőnek a bevett szokásokkal. A herceg szilárd hangon azt fe- lelelte:

— Az sem szokás teljességgel, hogy a koronaörökös valamely tisztviselője, ura keze által haljon meg és még is úgy történt.

KÖZGAZDASÁG.

Marosvásárhelyt 1881 márcz. 30.

Üzleti heti szemle.

Üzleti forgalmunk, rozs és búzában e hé- ten meglehetősen volt, habár élénkebb kifejlődését készleteink csekély mennyisége gátolja. Jobb minőségű buza 10 frttól 30-ig fiztetett vasut állomásaikon. Rozsban nagyobb transzaktiók tör- tének, főleg brassói és gy-felhérvári piaczkon valamint a Homorod, ágostonfalvi vasuti állomá- soknál. Prima minőségben 8-20-tól 8.50-ig sőt Felhérvárt 8-70-ig fiztetett m. mázsája. Csnpán az egyetlen czikk, melyből ez idén bő termé- slink volt a „Mezősége” török-buza — marad folyton keresetlen árak átlag 10 krral olcsób- bak, mint múlt héten. Vevők tartozkodók. Május, juniusi szállításra árak igen csökkenek. A fo- gyasztó piaczkon mint Nagyvárád, Arad s Te- mesvár nagy a kínálat e hónapokra. Budapesten az irányzat búzában szilárd, rozs változatlan, tengeri, zab, árpa lanyha. A külföldi, külön- sen svájcei piaczkok a hét végén olcsóbban zá- rulnak.

Schwarz Zsigmond.

Pontyauk Amerikában. Az észak- amerikaiak kezdik belátni, mily mebecsulhetet- len halfaj rájuk nézve a ponty, melyet pár év- vel ezelőtt éppen hazánkából bevitt példányok által honosított meg ott az Egyesült-Államok kormányra. Kivált a déli tartományokban négy- szer oly gyorsan nő e hal, mint nálunk. Számos kísérletet bizonyítja, hogy 5—8 cm.nyi ponty egy év alatt 50 cm. hosszúra is megnő, s mint- hogy az ottani tavakban a hosszú meleg idő- tartam alatt gazdag növényi és állati élelemre talál, sokkal kövérebbek is, mint nálunk. Ugy látszik, hogy ott teli álmat sem alusznak e halak s minthogy ott nagyrészt már ivtak, most igen számos petére lehet szert tenni.

A zöld takarmány besavanyítása. A zöld takarmány besavanyítását eddig közönsé

gesen vermekben eszközölték; e helyett egy német gazda tapasztalatai szerint sokkal taná- cosabb azt egyenesen a földszinén rétegesen szalmára hinteni, lovakkal, illetőleg esikokkal, de a tisztaság tekintetéből semmi esetre sem ökrökkel, jól megpostatni; az után kevés szal- mát hintve rá, földdel befedni, hogy a takarmány kellőleg összenyomassék. Tisztasági szempontból — ha a takarmányt vermekben óhajtjuk besa- vanyítani — tanácsos azokat kifalazni. Minthogy ez meglehetősen költséget igényel, kívált ha a takarmányt messziről kell behordani, ezért gaz- daságosabb a szántóföldön bárhöl képezhető garmadákba tenni el egyenesen az ott gyűjtöt zöld takarmányt. Ha 2—3 hóig állni hagyjuk az e módon jól elkészített takarmányt, a teho- nek, ökrök és juhok számára olcsó és kitűnő élelmet biztosítottunk.

A ponty-lovaknak hat faja van, me- lyek közül a legkisebb akkora, nagy mint egy jól megtermett neufoundlandi vagy bernáthegeyi kutya (tebát 30⁴ vagyis 7¹/₂ marok), azonban vannak 58⁴ vagyis 14¹/₂ markosak is. A hat fajta a következő: a shetlandi, welshi, new-fo- resti, exmoori, dartmoori és yorkshiremoori. A ponty-ló i genszolgálatos állat s éppen ugy, mint a nagyobb ló különböző czélokra használható. A ponty-tenyésztés Angliában nagyon el van ter- jedve s előnye az, hogy bármily sovány talaju vidéken haszonnal üzhető tenyésztése, mert az ily ló nagyon kevéssel megelégszik. Eredetileg igen szilaj, de utazásra és munkára szerfőltt alkalmas. Amerikában még most is vad állapot- ban találhatók s télen, mit az özeknek és szar- vasoknak, falevelek, mohok és zuzmák képezik éledelét.

Az amerikai, magyar és román -engeri. A német szeszgyárosok m. hó 27-én tar- tott gyűléstükön tárgyalták, hogy az amerikai, magyar és román tengeri közül melyik alkalmá- sabb szeszfőzési czélakra. A különböző tengeri- fajok keményítőtartalma Dr. Delbrück szerint majdnem egyforma, t. i. a magvak normalis viztartalma mellett 59—60%. A tárgyalás ered- ményeként az tűnt ki, hogy a román tengeri használata mindenütt több-kevesebb nehézséggel van öszekötve, miután abból a keményítő ki, logrammja szerint ugyanannyi, de a cefre literje szerint sokkal kevesebb szeszt lehet nyerni, mint a többi fajokból. A magyar és amerikai tenge- rit e részben egyenlőnek tüntették fel a tett ki sérletek.

HIVATALOS ARFOLYAMOK

a budapesti áru- és értéktőzszen

1881. márcz. 29.

Magyar aranyjáradék	113.65
Magyar vasuti kölcsön	130. 1/4
Magyar kel. vas. államkőtv., I. kibocsátás	86. 1/2
Magyar kel. vas. államkőtv., II. kibocsátás	103. 1/2
Magyar kel. vas. államkőtv., III. kibocsátás	89. 1/4
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar földterherment. kötvény záradékkal	95 1/2
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	95. 1/2
Temes-bánati földterherm. kötv. záradékkal	94.—
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	95. 3/4
Horvát-hszlaron földterhermentesítési kötv.	—
Magyar szőlődezsma váltási kötvény	94. 1/2
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	115. 1/2
Tiszasszabályozási és szegedi sorsjegy	108.—
Osztrák járadék papírban	76. 1/2
Osztrák járadék ezüstben	76. 1/2
Osztrák járadék aranyban	94.—
1860-ki osztrák államsorsjegyek	129. 1/2
Osztrák-magyar bankrészesvény	805.
Magyar hitelbank-részesvény	272.—
Osztrák hitelintézet-részesvény	302. 1/2
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	551.—
20 frankos arany	927. 1/2
Német birodalmi märke	57.10
(London) havi váltókért)	11725

Sz. Pielle Cornelia asszonynak, a buda- pesti nemzeti színház elsőrendű mű- vésznőjének első vendégjátéka.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet.

XXII, szűnet.

Kolozsvárt, szombaton, 1881. ápril. 2-én.

A 47-ik cikk

Legjobb dráma 4. felv. előjátékát 1. felv. Irta : Belot Adolt. Ford. R. S. Rendező : Szentgyörgyi.

Kezdeté 7 órákor, vége 9 után.

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
BÉKÉSY KÁROLY.

NYILTTER.*)

MATTONI-FÉLE

BUDAI KIRÁLY KESERÜFORRÁSOK

Deák Ferencz-forrás, Hunyady Mátyás-forrás, Szt.-István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás

Mattoni és Wille, Budapest.

Kapható minden gyógyszerárban és ásványviz- kereskedésben.

(147)

4—15

*) E rovat alatt megjelenő cikkekért semmi fele- lősséget sem vállal, Szerk.

A KELET

nyomdája egy legújabb izlés szerint öntött nagy betűszállitmánnyal csak most tett felszerelve mindennemű könyvnyomdai munkára teljesen,

Felvállalja helyi vagy vidéki megrendelésre

Mindennemű meghívók, tánczrendek,
ROVATOS IVEK.
FOLYO- ÉS RÖPPIRATOK.

ALAPSZABÁLYOK.
Hivatalos nyomtatványok.
BORITÉKOK, NÉVJEGYEK.

SZÁMLÁK, ÁRJEGYZÉKEK.
PERESIRATOK.
ÉTLAPOK, FELHIVÁSOK.

EGESZEN ÚJ KIÁLLÍTÁSBAN BÁRMILY NAGY

FALRAGASZOK

elkészítését.

A nyomda a monarchia legelső papirgyárával áll összeköttetésben s bármiféle papírt gyári áron számílt.

Pontosság, izlés, és olcsóság a jelszavunk!

Nyomdahelyiség főtér 4-ik szám.

Friss kiskapusi turó!

Az általánosan elismert jóságú

KIS-KAPUSI TURÓ

Kapható:

CSIKY IMRE, CSIKY TESTVÉREK és SOMLYAY
LÁSZLÓ kereskedésükben, továbbá: SIGMOND TESTVÉ-
REK tej-tüzletében, Szép-utca 1-ső szám Kolozsvárt.

(181)

2-3

A BAZÁR

képes női divatlap.

27-ik évfolyam. Ára negyed évenként a színezett
divatképekkel együtt 2¹/₂ marka (oszt. ért. árto-
lyam szerint.)

Megrendeléseket ezen kedvelt és nagyon elter-
jedt divatlapra elfogad minden könyvtár és posta-
hivatal. 5-*(558)

Butorok keményhajlitott fából. Nádfonatu székek

finom diófaszinre politirozva.

Nr. II. á 2 fnt 40., ugyanaz összekötő karokkal 2 fnt 70.
Nr. III. á 2 fnt 75., " " Nr. IV. 3 fnt 34.
Zongora-szék 1 fnt 85. (138) 2-3

Franco pályaudvar Segesvárt.

TEUTSCH & JÓZSEF-nél.

Preservalifs
J.M. Schneider, Gumifabrik.

Wien, VII. Sifgasse 19.

Valódi csak egyedül
nám bémmentes le-
velekben k a l d m
liscretioval tucaját
1 fntól — 6 fntig az
összeg beklidése
vagy utánvét
mellett.

(412) 50

A husvéti ünnepek alkalmából.

A bécsi cs. kir. Praterben levő világiállítási Rotundá-
ban 1881. ápril 18-tól 25-ig tartó nemzetközi nagy Ló-
kiállítás, úgyszintén a megtartandó tavaszi ló-verseny
megtekintése céljából

KÉJ-MENET

leend

rendkívül mérsékelt menetárrakkal.

KOLOZSVÁRRÓL BÉCSBE. A budapesti osztr. állam-
vasúti indóházból f. év 16-án esti 10 óra 20 perczkor Bécsbe
induló külön vonathoz csatlakozólag, minden, a Kolozs-
várról Budapestre ápril 14 és 15-én közlekedő személyvo-
nathoz (gyorsvonatokat kivéve) Bécsbe szülő és 14 napi ér-
vényenyl biró menet-térlet-jegyek fognak kiadni.

Az árak oda és vissza: II. osztályu jegy 30 fnt 68 kr.
III. osztályu 21 fnt 14 kr.

További felvilágosításokat nyerhetni a kifüggesztett fal-
ragaszokból.

G. Schroeckl

1-ső bécsi útazási irodája,
Bécs, I. Kolowratring 9. sz.

(192) 1-1

Évente hat huzás.

6 Huzás.

Ingatlanokban biztosított

6 Huzás.

3% Záloglevél-sorsjegy à 100 fnt

a cs. kir. szabadalmazott osztrák földhitelintézetétől
évi hat huzással mindenkor

Főnyeremény 50,000 forint.

A legkétségtelenebb biztosságú nyereményi kiállítás nyújtja, miután minden 100 fnt névleges értékű kisorsolt záloglevéllel még egy
Jutalék-élvezeti szelvény is jár, a mely a kisorsolásig minden huzásban részt vesz és értéke már ma 30—35 forintra szabatik.
Ezen legelőnyösebb Záloglevél-sorsjegyek, melyek eléggé nem ajánlhatók, egyúttal egyike a legolcsóbb sorsjegyeknek Osztrák-
Magyarországban, egyetlen sorsjegy mely agio reáfizetés nélkül kapható és mind e mellett biztossággal számíthatni ezen rendkívül értékes papí-
rak értékelkedésére. — Pontosan kiszámítva ezen sorsjegy

9%-os kamatot hajt,
miután az évi 6 igérvény értéke, darabját csak 1 fnttal számítva 6 fnt, a kamat 3 fnt, tehát 9 fnt járulékal áll elő.
Mi ezen sorsjegyeket pontosan a hivatalos napi árfolyam szerint (most 100 fnt) adjuk, bérmentve járulékal és
költség nélkül, havi részletfizetésre is,
10 részlet à 10 fnt = 100 fnt
egy utolsó részlet per 5 fnt

10 fntnyi részletfizetésenként a vevők kívánatára évi 4¹/₂ % -ért a sorsjegyeket letétbe tartom. Igérvények a közelebbi huzáshoz 1881. ápr. 15. 1 fnt és bélyeg.
összesen tehát 105 fnt összegért

NYITRAY és TÁRSA Budapest,
Dorottya-utca 6 szám.

(134) 4-5

A jutalék-költségmentesítések, községek, testületek, nevelőintézetek, nyilvános felügyelet alatt álló intézetek, gyű-
mölcsöző alapítványok, továbbá ietépénzüll és katonatiszti házassági óvadékal használhatók. (alapszab. 86. §.)

30

Legteljesebb biztosság!